

D o

Jego Excelencyi Jaśnie Wielmożnego Pana

Jana Hrabiego Tarnowskiego

c. k. rzeczywistego tajnego Radcy, Marszałka krajowego

w miejscu.

Excelencyo!

Na mocy Najwyższego upoważnienia z dnia 9. bieżącego miesiąca i wskutek reskryptu Jego Excelencyi pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 11. bieżącego miesiąca L. 4067/M. J. mam zaszczyt złożyć do łaski marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe projekt ustawy, którą zmienione zostają postanowienia ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875. dz. u. kr. Nr. 55. ex 1877 o zniesieniu prawa propinacyi.

Racz Wasza Excelencyo zamieścić przedłożenie to na porządku dziennym najbliższego posiedzenia Sejmu krajowego.

Przy tej sposobności racz Wasza Excelencyo przyjąć zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

We Lwowie dnia 18. Września 1888.

C. k. Namiestnik

Zaleski w. r.

Przedłożenie rządowe.

U s t a w a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którą zmienione zostają postanowienia ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1877 o zniesieniu prawa propinacyi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, zmieniając niektóre postanowienia ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1877, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 3, 4, 5, 19, 25, 38, 39, 40, 41 oraz drugiego ustępu §. 24. ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1877 zostają uchylone, a w ich miejsce obowiązywać mają następujące postanowienia:

§. 1.

Prawo wyszynku i sprzedaży napojów propinacyjnych pozostaje w całej swej wyłączności i w całej rozciągłości w posiadaniu uprawnionych jeszcze do końca roku 1890.

Po upływie tego terminu przechodzi to prawo na kraj, a względnie na krajowy fundusz propinacyjny i pozostaje w zarządzie Wydziału krajowego jako ustanowionej ustawą z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1877 Dyrekcyi tego funduszu do końca roku 1910.

Po upływie roku 1910 prawo to ustaje zupełnie i raz na zawsze.

§. 2.

Właściciele prawa propinacyi otrzymują za odjęcie, względnie uchylenie tego prawa wynagrodzenie, które wypłacone im zostanie przez Dyrekcyę funduszu propinacyjnego w gotówce zaraz po nadejściu przekazu sądowego.

§. 3.

W tym celu Wydział krajowy jako Dyrekcyja funduszu propinacyjnego upoważniony zostaje zaciągnąć imieniem tegoż

funduszu pożyczkę i wydać na jej pokrycie czteroprocentowe obligacye w ogólnej sumie 57,700.000 zł.

§. 4.

Gotówka uzyskana przez wydanie tych obligacyj rozdzielona zostanie przez Wydział krajowy pomiędzy uprawnionych właścicieli prawa propinacyi według stosunku czystego dochodu, jaki prawomocnymi orzeczeniami krajowej Komisji propinacyjnej w myśl ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1877 dla każdego z uprawnionych ustanowiony został.

Przy wypłacie tego wynagrodzenia zastosowane być mają postanowienia §§. 26, 27, 28 i 29 powyższej ustawy z tą zmianą, że wspomniony tamże przekaz sądowy celem bezpośredniego wypłacenia kapitału wynagrodzenia do rąk uprawnionego przedłożony być musi najpóźniej do dnia objęcia prawa propinacyi przez Wydział krajowy.

§. 5.

Obligacye funduszu propinacyjnego opiewać mają na kwoty okrągłe przez sto podzielne. Kupony do obligacyj dołączyć się mające są półrocznie z dołu płatne.

Obligacye te mają być umorzone w przeciągu 20 lat począwszy od 1. Stycznia 1891 w drodze losowania według oznaczony się mającego planu umorzenia.

Losowanie odbywa się dwa razy w roku z końcem Czerwca i z końcem Grudnia każdego roku; spłata wylosowanych obligacyj nastąpi po upływie półrocza po losowaniu następującego.

§. 6.

Należyta spłatę zapadłych kuponów oraz wylosowanych obligacyj poręcza w pierwszym rzędzie fundusz propinacyjny i fundusz rezerwowy.

Do funduszu propinacyjnego wpływają następujące dochody:

a) dochód uzyskany przez wykonywanie prawa propinacyi w zarządzie Dyrekcyi funduszu propinacyjnego;

b) oznaczony w §§. 20—23 i 31—35 ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1877 dochód z opłat szynkarskich, opłat za zakładanie gorzeln, browarów i miodosytni, oraz z grzywien za przekroczenia propinacyjne — wreszcie

c) przyznana ustawą państwową z dnia 20. Czerwca 1888 §. 2. b. ze Skarbu państwa roczna kwota, z wyłączeniem udziału przypadającego miastom, które na swoich obszarach gminnych wykonują wyłączne prawo propinacyi (§§. 16, 17, 18).

§. 7.

Z uzbieranego w myśl ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1877 ogólnego funduszu propinacyjnego, oraz z przychodów wpływających do tegoż funduszu do końca

roku 1890 w myśl §. 6 lit *b* i *c*. tej ustawy, utworzony zostanie fundusz rezerwowy, którego przychód i majątek zarodowy mają następujące przeznaczenie:

a) Z przychodów pokrywane być mają przedewszystkiem koszta administracji funduszu propinacyjnego, pozostała reszta zaś użyta zostanie na rzecz przypadającej na każde półrocze raty amortyzacyjnej.

b) Majątek zarodowy stanowi w ciągu całego peryodu amortyzacyjnego gwarancję za ewentualne niedobory, które w rocznych wymogach funduszu propinacyjnego na spłatę zapadłych kuponów i wylosowanych obligacyj (w racie amortyzacyjnej) nie mogłyby być pokryte z przychodów funduszu propinacyjnego w §. 6. tej ustawy wymienionych, oraz z wskazanych pod *a*. dochodów funduszu rezerwowego.

c) O ile majątek zarodowy funduszu rezerwowego nie będzie na ten ostatni cel użyty, rozdzielony zostanie po upływie peryodu amortyzacyjnego i po zabezpieczeniu ewentualnie niepokrytych pretensyj obligacyj propinacyjnych pomiędzy tych byłych uprawnionych względnie ich prawonabywców, którym prawomocnymi orzeczeniami krajowej Komisji propinacyjnej przyznane zostało prawo rzeczowe do jednego szynku, a to według liczby przyznanych szynków realnych.

Fundusz rezerwowy będzie oddzielnie administrowany. Do funduszu tego będą wcielane ewentualne nadwyżki funduszu propinacyjnego niepotrzebne na pokrycie rat amortyzacyjnych.

§. 8.

Należyte dopełnianie zobowiązań funduszu propinacyjnego wobec posiadaczy obligacyj tego funduszu poręcza w drugim rzędzie fundusz krajowy.

§. 9.

Sposób wyzyskania dochodu z prawa propinacji pozostawiony zostaje Wydziałowi krajowemu, jednakże z wyłączeniem ryczałtowej całej kraj obejmującej dzierżawy.

§. 10.

W wypadkach, w których prawo propinacji przez dotychczasowych uprawnionych wydzierżawione zostało, kraj przyjmuje na siebie zobowiązanie, iż wobec dzierżawców dopełni w zupełności umów odnośnych, o ile przedmiotem ich jest wydzierżawienie prawa propinacji jako takiego i o ile prawomocnie zawarte zostały przed 1. Lipca 1888, jeżeli wpływający do funduszu propinacyjnego czynsz dzierżawny co najmniej równa się kwocie prawomocnie oznaczonego czystego dochodu z odnośnego prawa propinacji.

Natomiast w razie, gdyby czynsz dzierżawny wpływający do funduszu propinacyjnego nie osiągał powyższej wysokości, oraz w ogóle w wypadkach, że kontrakty dzierżawne dopiero

po 1. Lipca 1888 były zawarte, służy Dyrekcji funduszu propinacyjnego prawo decyzji według własnego uznania, czy takie przez uprawnionych zawarte kontrakty dzierżawne mają być z dzierżawcami dalej utrzymane lub tymże w terminie prawnym 6 miesięcy wypowiedziane.

Postanowienia te nie naruszają jednak ani służącego dzierżawcom prawa wypowiedzenia w terminie prawnym dzierżawy prawa propinacyi krajowi jako nowemu nabywcy tego prawa, ani służącego krajowi, względnie funduszowi propinacyjnemu wobec dzierżawców prawa żądania uiszczenia czynszu dzierżawnego za czas od 1. Stycznia 1891 aż do dnia, w którym gąśnie dzierżawa przez kraj lub przez dzierżawców wypowiedziana.

§. 11.

W wypadkach, w których prawo propinacyi wydzierżawione jest łącznie z innymi prawami użytkowania, jak na przykład z gruntami, karczmami, gorzelniami, browarami, młynami i t. p. Dyrekcya funduszu propinacyjnego zbadać ma tak z dotychczasowymi uprawnionymi jak i z dzierżawcami, jaka część całego czynszu dzierżawnego przypada za czas począwszy od 1. Stycznia 1891 na prawo propinacyi.

Jeżeli przytem porozumienia się nie osiągnie, to za okres czasu, co do którego istniejący stosunek dzierżawny zostaje przez kraj przyjęty, jako kwotę czynszu dzierżawnego przypadającą na prawo propinacyi i odtąd krajowi względnie funduszowi propinacyjnemu uiszczać się mającą przyjętą należy cyfrę tego dochodu propinacyjnego, który przez władzę podatkową ostatecznie przyjęty został za podstawę wymiaru podatku dochodowego uiszczać się mającego od prawa propinacyi jako takiego za rok 1888.

§. 12.

Dotychczasowi uprawnieni są obowiązani najpóźniej w przeciągu 14 dni po wejściu w życie tej ustawy oddać Dyrekcji funduszu propinacyjnego do dyspozycyi wszystkie dokumenta dotyczące się dzierżawy prawa propinacyi a to celem objęcia zarządu tego prawa, względnie co do umów ustnie zawartych podać w tym terminie do wiadomości pomienionej Dyrekcji warunki tych umów. Dokumenta zostaną po zrobionym użytku urzędowym bezzwłocznie zwrócone.

Dopóki dotychczasowy uprawniony do wykonywania prawa propinacyi nie uczynił zadość temu obowiązkowi wydania dokumentów dzierżawy względnie wskazania warunków ustnie zawartej umowy dzierżawnej, lub nie wykaże niemożności przedłożenia kontraktu dzierżawnego, nie ma prawa żądania wypłaty wynagrodzenia za propinacyę.

Nadto w każdym razie zastrzega się dyrekcji funduszu propinacyjnego wolność udania się na zwykłą drogę prawa.

§. 13.

We wszystkich wypadkach, w których uprawniony otrzymał od dzierżawcy uiszczony z góry całkowicie lub częściowo czynsz dzierżawny za czas od 1. Stycznia 1891 aż do chwili, w której gaśnie dzierżawa kontraktowa, względnie przy wypowiedzeniu kontraktu w myśl §. 10. tej ustawy dzierżawa wypowiedziana, dalej w wypadkach, w których czynsz dzierżawny, na powyżej wskazany okres czasu przypadający, został całkowicie lub częściowo przez osoby trzecie dla zabezpieczenia zakondykowany, lub trzecim osobom egzekucyjnie przysądzony, odnośna kwota czynszu dzierżawnego potrącona zostanie przy wypłacie kapitału wynagrodzenia należącego się dotychczasowemu uprawnionemu.

§. 14.

Po dokonaniem zabezpieczeniu dochodu z prawa propinacyi Wydział krajowy winien plan umorzenia ułożyć i Rządowi do zatwierdzenia przedłożyć, następnie zająć się spieniężeniem obligacyi propinacyjnych pod ile możności jak najkorzystniejszymi warunkami i zawiadomić uprawnionych urzędowem obwieszczeniem, jaki iloczyn czystego dochodu, oznaczonego prawomocnymi orzeczeniami krajowej Komisji propinacyjnej, przypada na nich jako kapitał wynagrodzenia. Nadto udzielić ma Wydział krajowy każdemu z właściwych sądów realnych spis uprawnionych do wynagrodzenia ciał tabularnych a względnie spis właścicieli prawa wyszynku propinacyjnego z wykazaniem kapitału wynagrodzenia, jaki na każdego z uprawnionych przypada — celem przekazania tego kapitału interesentom.

§. 15.

Wszystkie postanowienia tej ustawy zastosowane będą także do tych miast, które niewyłącznie wykonywały prawo propinacyi na swoich obszarach gminnych, a dla których czysty dochód z prawa propinacyi już oznaczony został prawomocnymi orzeczeniami komisji krajowej.

Odrębne fundusze propinacyjne, które dla tych miast istniały, mają być przyłączone do ogólnego funduszu propinacyjnego, do którego w przyszłości wpływać będą także przychody przyznane tym odrębnym funduszom w §§. 20—23 i 31 do 35 ustawy krajowej z 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877.

§. 16.

Miasta, które na swoich obszarach gminnych posiadają wyłączne prawo propinacyi, pozostają i nadal w samoistnem wykonywaniu tego prawa do końca roku 1910.

Osobne fundusze propinacyjne utworzone dla tych miast w myśl ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 mają nadal istnieć a wpływać będzie do nich oprócz przychodów wskazanych w §§. 20—23. i 31—35. powyżej powołanej

ustawy także jeszcze oznaczyć się mający według następnych paragrafów udział w kwocie przyznanej ustawą państwową z dnia 20. Czerwca 1888 Dz. u. p. Nr. 95 a to od chwili, gdy kwota ta zaasygnowana zostanie ze skarbu państwa.

§. 17.

Celem oznaczenia tego udziału krajowa Komisya propinacyjna zarządzić ma dochodzenie z analogicznem zastosowaniem postanowień §§. 11—16. ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 i na podstawie dochodzenia tego oznaczyć orzeczeniami czysty dochód z prawa propinacji tych miast według przecięcia z lat 1869 do 1874, przyczem jednak ma być wyłączonym przychód uzyskany z wyszynku propinacyjnego za pomocą opłat.

Udział każdego miasta w subwencji państwowej oznaczony zostanie następnie po prawomocności orzeczenia przez Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem w stosunku, jaki zachodzi między czystym dochodem z prawa propinacji miastu przyznanym a czystymi dochodami przyznanymi takimi samymi orzeczeniami ogółowi wszystkich innych uprawnionych z wyjątkiem miast w §. 16. wskazanych.

W razie jeżeli między Namiestnictwem a Wydziałem krajowym porozumienie do skutku nie przyjdzie, rozstrzygać ma Ministerstwo spraw wewnętrznych.

§. 18.

Jeżeliby czysty dochód takiego miasta z prawa propinacji dla braku potrzebnych dat nie mógł być oznaczony według przecięcia z lat 1869 do 1874, to zbadany być ma przez rzeczoznawców według postanowień §. 12. ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 przyczem rzeczoznawcy przy złożeniu opinii swej wziąć mają pod rozwagę także stosunki innych miast z równą w przybliżeniu ludnością, których czysty dochód jest zbadany.

Koszta połączone z temi dochodzeniami mają być jako koszta zarządu funduszu propinacyjnego (§. 7. a) uważane i pokrywane.

§. 19.

Prawo propinacji miast w §. 16. tej ustawy wspomnianych gaśnie z upływem roku 1910.

Może ono jednak być wcześniej osobnemi ustawami za wynagrodzeniem zniesione.

Ustawy te zawierać będą postanowienia, jakie opłaty mają być pobierane celem uzyskania tego wynagrodzenia.

Osobny fundusz propinacyjny utworzony dla takiego miasta zostanie mu po zgaśnięciu względnie po zniesieniu jego prawa propinacji jako majątek zakładowy na własność oddany.

W każdym razie miasto takie pozostaje przy poborze swego udziału w subwencji państwowej do końca roku 1910.

§. 20.

Przy wydaniu kapitału wynagrodzenia gminom uwzględnione być mają oprócz ogólnych ostrożności przepisanych dla reszty uprawnionych także osobne przepisy obowiązujące co do zabezpieczenia majątku gminnego.

§. 21.

Umieszczone stosownie do §. 13. ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 w wydanych już orzeczeniach krajowej komisji propinacyjnej postanowienie co do pozostawienia jednego szynku w posiadaniu dotychczasowych uprawnionych (§. 4. ustawy z 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55. ex 1877) zostaje uchylone.

Posiadaczy tych majątków, co do których w odnośnych księgach hipotecznych uwidocznione zostały wpisy wskazane w §. 18. ustawy krajowej z 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55. ex 1877, zawiadomi krajowa Komisya propinacyjna za pomocą urzędowego obwieszczenia, które ogłoszone zostanie równocześnie z wspomnionem w §. 14. tej ustawy obwieszczeniem Wydziału krajowego o zgaśnięciu przyznanego im prawa realnego, a nadto udzieli ta Komisya każdemu z właściwych sądów hipotecznych wykaz odnośnych ciał tabularnych.

Na podstawie tego wykazu oraz wspomnionego w §. 14. tej ustawy wykazu Wydziału krajowego należy przy każdym majątku, przy którym w odnośnej księdze hipotecznej uwidocznione zostały wpisy wspomniane w §. 18. ustawy krajowej z 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 uwidocznnić w odnośnych księgach hipotecznych z urzędu, że prawo propinacji ustaje z końcem roku 1890, że właściciel tego majątku jest uprawniony do pobrania oznaczonego w niniejszej ustawie wynagrodzenia pieniężnego i że przyznane właścicielowi majątku prawo realne do wyszynku napojów spirytusowych wygasło raz na zawsze.

§. 22.

Pobór opłat szynkarskich oznaczonych w §§. 20, 21 i 22 ustawy krajowej z 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 ustaje dla funduszu propinacyjnego z końcem Grudnia 1890.

Osobna ustawa krajowa postanowi, na jakie cele i w jakiej wysokości opłaty te i nadal pobierane być mają.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.
